

Lasy dziewicze w Rosji

Organizacja Global Forest Watch (GFW) razem z rosyjskim oddziałem Taiga Rescue Network (Sieć dla ratowania Tajgi) stworzyły raport wraz z mapami ostatnich lasów dziewiczych w europejskiej części Rosji. Raport ten jest pierwszym z serii materiałów dotyczących nietkniętych terenów leśnych w Rosji, jakie zostaną opublikowane w nadchodzącym roku. Jedną z głównych konkluzji wydanego dokumentu jest to, że w przybliżeniu 15% lasów w europejskiej części Rosji stanowią lasy dziewicze, które zlokalizowane są głównie na dalekiej północy.

Przy użyciu obrazów satelitarnych oraz starych danych wojskowych grupa rosyjskich ekspertów stworzyła pierwsze tego typu mapy ostatnich ocalałych ości dzikiej przyrody w tym regionie. To, co zobaczyli nie było pocieszające: północna europejska część Rosji nie jest, jak się dotąd powszechnie uważało, bezkresną krainą dziewiczych lasów. Niewielka część przyrody została nienaruszona, jedyne takie pozostałości znajdują się na dalekiej północy.

Rezultatem pięcioletniego wysiłku było opublikowanie danych przez World Resources Institute's GFW i Greenpeace (oddział rosyjski) jednocześnie w Moskwie i w Waszyngtonie. Tylko 14% (32 miliony hektarów) lasów borealnych w północnej europejskiej części Rosji ma wciąż postać stosunkowo niezniszczonych połąci o powierzchni 50 tys. hektarów każdy. Dużym zagrożeniem dla tych terenów jest to, że najbardziej atrakcyjne dla eksploatacji fragmenty lasów nie są chronione przez prawo. Badacze wskazują, że najpoważniejszą groźbą jest fragmentaryzacja lasów przez budowanie dróg, prace geologiczne, a także - zazwyczaj poprzedzające te inwestycje - pożary. Jeśli będzie trwała wycinka na tych terenach, koszty środowiskowe będą rosły.

"Znaczenie tych badań wychodzi daleko poza tematykę lasów w Rosji" - mówi dr Alexander Isajew, członek Rosyjskiej Akademii Nauk i Minister Leśnictwa w dawnym Związku Radzieckim, który razem z naukowcami z Rosji, Szwecji i USA opiniował raport. "To są ostatnie duże połącie dziewiczych lasów, ostoje dzikiej przyrody w Europie, istotna część naszego współczesnego dziedzictwa. Należy zachować je jako dzikie i chronione prawem".

Autorzy raportu donoszą, że ochrona tych lasów jest stosunkowo tania. "Nie potrzebujemy żadnych strażników leśnych. Już sama ich odległość i niska wydajność jest dobrym obrońcą i może być nim nadal. Nasze ostatnie ostoje dzikości powinny być chronione nawet wobec ograniczonych środków budżetowych na ochronę przyrody".

Lasy te nie nadają się do prowadzenia w nich rozwiniętej gospodarki leśnej, gdyż na skutek źle prowadzonej pielęgnacji przyrost drzew jest wolny. Dochody z pozyskania drewna nie pokrywają kosztów zalesiania i innych zabiegów leśnych oraz budowy dróg leśnych.

Mniej niż 5% uzyskanej masy drewna w regionach Karelia, Komi, Archangielsk i Perm pochodzi z lasów dziewiczych. Większa część idzie na eksport do krajów Europy Zachodniej. Wiele firm zobowiązało się unikać kupowania drewna pochodzącego z ostatnich lasów dziewiczych na świecie.

"Mapa takich terenów jest niezwykle cenna dla osób zaangażowanych w promowanie odpowiedzialnego leśnictwa" [chodzi o jeden z rodzajów certyfikacji lasów - przyp. tłum.] - mówi Susanne Bergstrand, menadżer do spraw ochrony środowiska firmy IKEA, która jest jednym z głównych partnerów World Resources Institute's GFW.

Wykonanie map wymagało od licznych organizacji ekologicznych w Rosji wielu niemal

detektywistycznych prac. Najpierw były przeglądane zwykłe mapy i wykluczono tereny zdegradowane wokół osad i dróg. Później zbadano szczegółowo zdjęcia satelitarne, żeby znaleźć dodatkowe oznaki zniszczeń, np. przecinki leśne, kopalnie, pola uprawne. Tereny te także zostały wyeliminowane. Następnie naszkicowano połączenie lasów o powierzchni większej niż 50 tys. ha. (kwadraty o boku nie mniejszym niż 22 km). Tylko tak duże obszary zostały zakwalifikowane jako lasy dziewicze wystarczająco rozległe, aby utrzymać naturalne populacje dużych zwierząt i które są w stanie same oprzeć się takim zjawiskom, jak burze i pożary.

Aby zweryfikować dane ze zdjęć satelitarnych wybrano do inspekcji i zbadano 67 areałów. Na koniec stworzono mapy, które są pierwszymi tego rodzaju, czymś, co może być teraz używane również przez rząd rosyjski. W późniejszym czasie zostanie także opublikowana przez GFW i Rosjan podobna mapa wszystkich lasów w Rosji, również jedyna w swoim rodzaju.

Ten sam sposób został użyty przy tworzeniu raportów dotyczących lasów dziewiczych w Chile, Wenezueli, Indonezji. Wszystkie one będą opublikowane w ciągu najbliższych sześciu miesięcy. Trwają prace nad powstaniem podobnych map w Kanadzie, USA i Brazylii. Jest to część światowego wysiłku, aby dokonać monitoringu naturalnych lasów, które jeszcze pozostały. W przeciągu 5 lat Global Forest Watch obejmie 21 krajów (80% dziewiczych lasów na świecie).

Końcowa konkluzja raportu dotyczącego Rosji:

1. Dziewicze obszary leśne (nie są w znaczącym stopniu zniszczone przez człowieka i mają powierzchnię co najmniej 50 tys. ha) stanowią około 14% (31,7 miliona ha) powierzchni całkowitej lasów w europejskiej części Rosji (włączając góry na Uralu). Znaczna większość znajduje się na północy. W części południowej i centralnej nie pozostało z tych lasów nic.
2. W znacznej części lasów dziewiczych (w 87%) potencjalna produkcja drzewna jest na poziomie poniżej 1m³ na hektar.
3. Również lasy sąsiadujące z dziewiczymi pełnią nieznaczną rolę w dostarczaniu drewna przez region (mniej niż 5%). Jedynie w Archangielsku można zaobserwować wycinki w lasach graniczących z dziewiczymi, intensywniejsze niż w regionach bardziej rozwiniętych, co świadczy o wyczerpaniu się zasobów leśnych w tych ostatnich
4. Kiepska pielęgnacja i wolne tempo odnawiania się czyni lasy dziewicze nieatrakcyjnymi dla intensywnej produkcji leśnej. Wątpliwe jest, aby zyski ze sprzedaży drewna zrekomensowały nakłady poniesione na niezbędne inwestycje przy budowie dróg i ponownym zalesianiu, szczególnie jeśli weźmiemy pod uwagę odległości od rynków zbytu. Przykłady historyczne z podobnych miejsc wskazują, że dalsze inwestowanie w zalesianie i zabiegi pielęgnacyjne jest nieopłacalne.
5. Patrząc z perspektywy całej północnej europejskiej części Rosji, wyłączenie lasów dziewiczych z produkcji leśnej nie będzie znaczące dla pozyskania drewna. Redukcja taka może być jednak odczuwalna dla przedsiębiorstw znajdujących się blisko tych lasów.
6. Ochrona dużych lasów naturalnych jest silnym i efektywnym ekonomicznie sposobem do zachowania bioróżnorodności biologicznej. Odległość i znaczny rozmiar terenów dają gwarancję zachowania tego środowiska w stanie niezmiennym. Aby lasy te były chronione, potrzebny jest znacznie mniejszy personel, niż ma to miejsce w regionach bardziej rozwiniętych.

Mapy i inne informacje można znaleźć w Internecie na stronach:

<http://www.globalforestwatch.org>,

<http://www.forest.ru>,

<http://www.greenpeace.ru>

Materiały te są fragmentem artykułu jaki otrzymaliśmy drogą mailową od Taiga Rescue Network
e-mail: info@taigarescue.org

tłumaczyła: Joanna Matusiak